

4-ogen en oren Voor dag en Dou

Inleiding

Naar aanleiding van de Amsterdamse zedenzaak is de commissie Gunning ingesteld om onderzoek te doen naar de toedracht van de Amsterdamse zedenzaak met als doel om hieruit lessen te trekken voor een betere en veiliger kinderopvang.

Na gedegen onderzoek naar de praktijk van de kinderopvang, de regelgeving, het toezicht en hulpverlenende instanties is de commissie Gunning met een rapport vol aanbevelingen gekomen. De commissie richt zich met haar aanbevelingen tot alle betrokkenen bij de kinderopvang. De aanbevelingen zijn niet alleen relevant als het gaat om seksueel misbruik, maar ook als het gaat om kindermishandeling of andere veiligheidsrisico's.

Na het bekend worden van het rapport Gunning hebben we de aanbevelingen voor de kinderopvang naast onze eigen praktijk, protocollen en werkinstructies gelegd en zijn we verder gegaan met het aanpassen van protocollen, acties voor bouwkundige aanpassingen in de locaties en het personeelsbeleid.

Dit document gaat over hoe Voor dag en Dou het zogenaamde 4 ogen en oren principe toepast in het beleid.

Het 4-ogen en oren principe betekent dat er altijd minimaal twee volwassenen, in een bepaalde vorm, toezicht moeten kunnen houden op kinderen in kinderdagverblijven. De branche organisatie kinderopvang heeft samen met Boink een brochure uitgegeven over het 4-ogenprincipe in de praktijk. Deze brochure dient als achtergrond informatie bij ons beleid.

Uit het rapport Gunning

Het rapport Gunning stelt verplicht dat er altijd twee volwassenen zijn die de kinderen in een groep kunnen zien of horen.

In de mix van de dagelijkse praktijk zijn er naar de mening van de commissie voldoende mogelijkheden om dit te realiseren. Te denken valt niet alleen aan aanwezigheid of directe nabijheid van pedagogisch werkers, maar ook aan de inzet van bijvoorbeeld stagiaires, groepshulp en/of vrijwilligers. Ook het kortere tijd aan het begin of het eind van de dag samenvoegen van groepen, en bouwkundige en technische maatregelen voor transparantie in het gebouw kunnen alternatieven zijn. Een achterwacht is naar de mening van de commissie niet voldoende.

Een deel van de sector past overigens het vierogen principe al met succes toe, met behoud van de financiële continuïteit. Een vierogen principe verkleint niet alleen het risico ten aanzien van seksueel misbruik, maar ook het risico ten aanzien van kindermishandeling in brede zin, terwijl er -meer generiek gesproken- sneller en effectiever kan worden ingegrepen als een kind of een pedagogisch werker iets overkomt. Bovendien kan de sector het vierogen principe benutten als impuls voor verdere kwaliteitsverbetering.

Wettelijke bepalingen

Beroepskracht-kind-ratio:

Bij de kinderdagopvang bedraagt de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal feitelijk aanwezige kinderen ten minste:

- a. één beroepskracht per vier kinderen in de leeftijd tot één jaar;
- b. één beroepskracht per vijf kinderen in de leeftijd van één tot twee jaar;
- c. één beroepskracht per zes kinderen in de leeftijd van twee tot drie jaar;
- d. één beroepskracht per acht kinderen in de leeftijd van drie tot vier jaar.

3-uursregeling:

Conform het convenant kwaliteit is het toegestaan per dag gedurende maximaal drie uur af te wijken van de beroepskracht-kind-ratio. Dit mag op de volgende tijden:

- Voor 9.30 uur
- Tussen 12.30 en 15.00 uur
- Na 16.30 uur

Voor een deel van de 'onderbezette' uren aan het begin en eind van de dag zullen de aanwezige kinderen in een centrale ruimte gezamenlijk worden opgevangen door pedagogisch medewerkers met een z.g. vroege- of late dienst. De gezamenlijke ruimte zal op de locaties Villa Roezemoes en Villa Sprankel de kinderopvangruimte zijn, op de Villa Fonkel wordt de dag gestart en afgesloten in groepsruimte 'Benny'. Deze gezamenlijke opvang duurt bij voorkeur niet langer dan 30 minuten maar maximaal 1 uur per keer. Omdat Voor dag en Dou haar deuren opent om 5.30 uur, worden de vroege kinderen van zowel BSO als Kinderopvang samen opgevangen in de ochtenduren. Indien gevraagd door de ouders wordt ook het ontbijt gezamenlijk genuttigd.

Op dagen dat er op één of meerdere groepen een onderbezetting van kindplaatsen is, zullen geregeld groepen samengevoegd worden. Deze samenvoegingen kunnen alleen plaats vinden wanneer het maximum aantal kinderen voor die leeftijdsgroep en de beroepskracht-kind ratio niet wordt overschreden en de opvang op pedagogisch verantwoorde wijze kan plaats vinden oftewel, het welbevinden van de kinderen mag niet in het gedrang komen. Op deze manier kan het gezamenlijk opvangen een hele dag duren. Ouders worden, indien mogelijk, van tevoren van deze samenvoeging op de hoogte gesteld of anders wordt dit gemeld bij het brengen van de kinderen. Gezien het flexibele karakter van Voor dag en Dou, het persoonlijke contact met de ouders en de kleinschaligheid van de locaties wordt dit nooit als vervelend ervaren.

In de praktijk zal er met het samenstellen van de roosters per locatie altijd uitgegaan worden van een personeelsbezetting als gevolg van de genoemde kind ratio. Dit betekent dat openen en sluiten gebeurt op wisselende tijden en door 1 pedagogisch medewerker. Doordat kinderen gedurende de gehele dag kunnen worden gehaald en gebracht door hun ouders, is de inloop onvoorspelbaar. Het onvoorspelbare karakter van de haal en brengsituaties (je weet niet exact wanneer een ouder binnen- of langsloopt en hoeveel tegelijk etc.) verkleint het risico dat iemand zich onbespied of niet gecontroleerd zou kunnen voelen.

Daarnaast worden de locaties Villa Sprankel en Villa Roezemoes waarin Voor dag en Dou gevestigd is, ook gebruikt door andere partijen. Leerkrachten van de school en medewerkers van de bedrijven die ook gebruik maken van het pand zijn veelvuldig aanwezig en kunnen te allen tijde de kinderopvang betreden.

4 ogen-, oren en transparantie gedurende de dag

Transparantie

Voor dag en Dou heeft over het algemeen ruime locaties met veel glas. Het is een opdracht om al het glas transparant te houden en niet dicht te plakken met werkjes en mededelingen.

Personeelsbezetting

De locaties van Voor dag en Dou zijn, uitgezonderd de hoofdlocatie op de Villa Fonkel, principieel kleine locaties van twee groepen (Kinderopvang en BSO). Daarnaast worden stagiaires ingezet. Op de hoofdlocatie zijn 3 kinderopvanggroepen en 2 BSO groepen aanwezig. Daarnaast is er dagelijks ondersteunend huishoudelijk en administratief personeel werkzaam op deze locatie.

Op zaterdag is de opvang Villa Fonkel vrijwel wekelijks geopend. Er zijn dan ook vaak minder dan 6 kinderen wat inhoudt dat er 1 leidster aanwezig is. Veelal wordt de dienst op zaterdag opgesplitst in twee dagdelen waardoor er twee verschillende leidsters gedurende de dag werken.

Ouders kunnen niet direct de locatie betreden. Zij moeten daarvoor eerst aanbellen. Wetende dat hiermee het 4 ogen principe in het gedrang komt wanneer er slechts 1 leidster aanwezig is, is besproken met de oudercommissie of de deur op deze momenten wellicht geopend zou moeten blijven. Vanuit de oudercommissie en het team, is het dringende advies om de deur zoveel mogelijk gesloten te houden. Dit om ongewenste personen uit het dorp te weren.

Om toch controle door een tweede volwassenen mogelijk te maken, wordt de zaterdag veelal benut om extra klussen te doen zoals tuinonderhoud, klein onderhoud binnen, overige administratieve klussen door de houder etc. Houder komt regelmatig op de zaterdag op de locatie. Ook de tuinman en de vestigingsmanager hebben een sleutel en zijn onregelmatig aanwezig in het weekend. Hiernaast worden stagiaires, vrijwilligers, schoonmakers, huishoudelijke hulp, etc. bewust extra ingepland op dagen dat er slechts 1 leidster aanwezig hoeft te zijn wegens een laag kindaantal. Er wordt nog besproken of ook de oudercommissie een toegangssleutel kan ontvangen en de 4 ogen en oren controle onaangekondigd kan doen.

Specifieke situaties

Gedurende een dag doen zich verschillende bezettingsmomenten voor, bezetting qua kinderen en bezetting van medewerkers. Hieronder beschrijven wij de situaties waarbij het kan voorkomen dat een medewerker alleen is met de kinderen en hoe wij hiermee omgaan met inachtneming van het vier ogen en orenprincipe.

Beschrijving situaties:

Halve groepen met 1 pedagogisch medewerker.

Een halve groep bestaat uit 1 pedagogisch medewerker en het aantal kinderen volgens de beroepskracht-kindratio of minder:

Bij meerdere halve groepen worden deze indien mogelijk samengevoegd zodat er 2 PMers op de groep aanwezig zijn. Gedurende het schooljaar wordt getracht iedere dag een stagiaire in te zetten.

Op de kinderopvanggroepen wordt altijd gebruik gemaakt van een babyfoon.

De toegang tot de kinderopvang is op de locaties Villa Roezemoes en Villa Sprankel altijd open. Het flexibele karakter van de opvang maakt dat er gedurende de gehele dag onverwacht wordt binnen gelopen door ouders, maar ook leidinggevend en collega's hebben altijd toegang tot de groep.

Breng en haal momenten tijdens de 3 uursregeling

3 uur per dag alleen staan bij brengen en halen en pauzetijden, is bij regelgeving geregeld. In de praktijk worden de kinderen van verschillende groepen enige tijd samen opgevangen door pedagogisch medewerkers (het vroege begin, tot 8 uur en het late eind van de dag, vanaf 17 uur).

Inrichting

De entree van alle groepen hebben ramen zowel naar de gang/hal als naar buiten (dus niet beplakt met posters, berichten voor ouders e.d.). Vanaf de entree is de gehele groep te overzien. Bij de inrichting is rekening gehouden met het voorkomen van 'hoekjes' waar geen zicht op is. De kindertoiletten zijn voorzien van een glazen toegangsdeur en/of lage toiletdeurtjes.

Vanaf de kinderopvanggroep is de keuken direct toegankelijk, danwel in de groepsinrichting opgenomen.

De vroege middag

Slaapruijnte

De slaapruijnte van de kinderopvang is aangrenzend aan de groep, of aan de overkant van de gang. De indeling van de ruijnte is (bouwkundig) per locatie verschillend. Er zijn nooit meer dan 2 deuren (groepsdeur en slaapkamerdeur) tussen de groep en de slaapkamer

De volgende maatregelen zijn besproken met de medewerkers:

- Wanneer een pedagogisch medewerker alleen in de slaapruijnte verblijft met kinderen, blijft indien mogelijk de (tussen)deur open staan
- Onregelmatig en onverwacht komen er verschillende personen binnen lopen
- Er wordt altijd een babyfoon gebruik
- Eventuele gordijnen voor (binnen-)ramen zijn geopend.
- Zie protocol 7.6 veilig slapen.
-

Deze maatregelen worden per situatie op maat ingezet.

Opblijvers blijven op de kinderopvanggroep. Er is in principe één PMer aanwezig (vanwege pauzetijd en slaapkamerdienst). Daar waar zichtbaarheid te weinig aanwezig is zal de teamleider hier extra maatregelen op nemen.

Dit kan bijvoorbeeld door middel van een extra babyfoon.

Toezicht bij buiten spelen

Een pedagogisch medewerker is niet langdurig en structureel alleen buiten met kinderen. Indien sprake is van afwijkende en daardoor risicovolle situaties wordt er een apart actieplan geschreven voor de betreffende locatie met een passende maatregel voor die situatie.

Het buitenspelen geschiedt over het algemeen op speelplaatsen die zichtbaar vanaf de groep én is door omringende woningen. De zichtbaarheid voor de buurt/omgeving moet zo min mogelijk belemmerd worden.

Van de omwonenden verwachten wij geen directe betrokkenheid en input, wel zullen medewerkers die iets willen doen dat niet toelaatbaar is zich 'gezien' weten doordat ze niet in een afgesloten ruijnte zitten waar niemand hen kan opmerken.

Uitstapjes

Voor veiligheid en 4-ogen en orenprincipe hanteren wij het protocol veilige uitstapjes voor kinderdagverblijven. Bij uitstapjes met de groep, gaan pedagogisch medewerkers (of een pedagogisch medewerker en volwassene) bij voorkeur minimaal met zijn tweeën op pad met een groepje kinderen.

Als pedagogisch medewerkers alleen met een groepje kinderen op pad gaan, dan is dit een vaste pedagogisch medewerker die werkzaam is op de locatie, en dan is dit in een omgeving waar voldoende sociale controle aanwezig is van andere mensen. (bijvoorbeeld naar de bakker, kinderboerderij, etc.)

Wanneer kinderen worden gehaald en gebracht van en naar school of peuterspeelzaal door een stagiaire of een PM-er, worden 'sluiproutes' en 'binnendoor straatjes' vermeden en er enkel gebruik gemaakt van het voetpad langs een doorgaande weg of straat in de woonwijk waar doorheen wordt gewandeld. Bij halen en brengen met de auto of bus, hanteren we hetzelfde principe.

Uitzonderingen en speciale gevallen

In afwijkende situaties worden specifieke oplossingen beschreven in de Risico-inventarisatie veiligheid van de betreffende locatie.